

MỘT SỐ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN QUY ĐỊNH SỐ 144-QĐ/TW CỦA BỘ CHÍNH TRỊ VỀ CHUẨN MỰC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CỦA CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

PHẠM THỊ VUI (*)

Tóm tắt: Trong hơn 94 năm lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng ta luôn quan tâm, chú trọng xây dựng Đảng về đạo đức, xác định đây là nhiệm vụ thường xuyên, liên tục; là yêu cầu quan trọng, cấp thiết trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, để Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh. Quán triệt tinh thần đó, Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới có ý nghĩa sâu sắc, kịp thời đáp ứng đòi hỏi về lý luận và thực tiễn, góp phần phát huy sức mạnh nội sinh của Đảng và hệ thống chính trị trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Từ khóa: Cán bộ; đảng viên; đạo đức cách mạng; Quy định số 144-QĐ/TW; xây dựng Đảng.

Abstract: For over 94 years of leading the Vietnamese revolution, our Party has always paid attention to and focused on building ethical values of the Party and recognized this as an ongoing task and important and urgent requirement in the development of a clean and strong Party. Acknowledging this notion, Regulation No. 144-QĐ/TW dated May 9, 2024 of the Politburo on revolutionary ethical standards of cadres and party members in the new era has profound implications, promptly met the theoretical and practical requirements, and contributed to promoting the endogenous strength of the Party and the political system in building and defending the Fatherland and developing a prosperous and happy country.

Keywords: Cadres; party members; revolutionary ethics; Regulation No. 144-QĐ/TW; building the Party.

Ngày nhận bài: 12/9/2024

Ngày biên tập: 25/9/2024

Ngày duyệt đăng: 18/11/2024

1. Thực trạng xây dựng chuẩn mực đạo đức của đội ngũ cán bộ, đảng viên

Việc xây dựng chuẩn mực đạo đức của đội ngũ cán bộ, đảng viên luôn được Đảng ta quan tâm chú trọng. Nhiều chỉ thị, nghị quyết xây dựng Đảng về đạo đức gắn với việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã được ban hành. Đặc biệt, trong 03 nhiệm kỳ liên tiếp gần đây (Đại hội ĐBQT lần thứ XI, XII, XIII), Đảng ta đã có nhiều chủ trương, quyết sách quan trọng cùng với các biện pháp xử

lý nghiêm khắc, “không có vùng cấm, không có ngoại lệ” để đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tình trạng tham nhũng, tiêu cực, các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, tạo bước phát triển rất mới về nhận thức, tư duy, lý luận và hành động của Đảng trong xây dựng, rèn luyện tư tưởng, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, tác phong và lối sống của đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Trên cơ sở đó, Chính phủ và các bộ, ban, ngành, các địa phương đã xây dựng và tổ chức thực hiện các quy định về xây dựng, rèn luyện tư tưởng, bản lĩnh chính trị, phẩm

(*) TS; Phó Trưởng ban Ban Tuyên giáo, Đảng ủy Khối các cơ quan Trung ương

chất đạo đức, tác phong và lối sống của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Cụ thể là, Chỉ thị số 1973/CT-TTg ngày 07/11/2011 của Thủ tướng Chính phủ về việc tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 27/CT-TTg ngày 08/9/2016 của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Quyết định số 1847/QĐ-TTg ngày 27/12/2018 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án Văn hóa công vụ, xác định nội dung của văn hóa công vụ, trong đó có chuẩn mực về đạo đức, lối sống của cán bộ, công chức, viên chức. Trên cơ sở đó, các bộ, ngành, cơ quan Trung ương xây dựng, rà soát, bổ sung và tổ chức thực hiện các chuẩn mực về đạo đức nghề nghiệp, đạo đức công vụ với nội dung cốt lõi là các chuẩn mực đạo đức được cụ thể hóa thành đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp, quy tắc ứng xử mang tính đặc thù của từng đơn vị, ngành nghề, địa phương. Trong quá trình thực hiện, các cơ quan, ban, ngành, địa phương đã đưa các yêu cầu, quy định đạo đức vào nghị quyết của đảng bộ, chương trình hành động, gắn với các nhiệm vụ chính trị, phong trào thi đua yêu nước, góp phần tạo chuyển biến tích cực trong công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, được Nhân dân đồng tình, ủng hộ.

Qua triển khai thực hiện cho thấy, về mặt lý luận, nhận thức của Đảng ngày càng phát triển, sáng rõ quan điểm, tư duy, phương pháp xây dựng Đảng về đạo đức, các phẩm chất, đạo đức cách mạng cần có của cán bộ, đảng viên, đáp ứng yêu cầu xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên “vừa hồng, vừa chuyên”, xây dựng Đảng ta thật sự trong sạch, vững mạnh “là đạo đức, là văn minh”, xứng đáng với trọng trách được Nhân dân giao phó. Những kết quả tích cực đó đã góp phần đấu tranh ngăn chặn có hiệu quả tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý và người đứng đầu các tổ chức, cơ quan, đơn vị. Nhiều vấn đề khó, phức tạp

trong công tác xây dựng Đảng, nhất là gắn với việc chỉnh đốn Đảng đã được đề cập trong nhiều nhiệm kỳ và đến nay đã được giải quyết có kết quả rõ rệt. Tổng kết 35 năm đổi mới, Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng đã chỉ rõ: công tác xây dựng Đảng về đạo đức được đề cao, góp phần rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, thực dụng, “lợi ích nhóm”, ngăn chặn những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

Bên cạnh những kết quả đạt được, vẫn còn một số hạn chế, thiếu sót. Hệ thống các văn bản của Đảng, Nhà nước dù đã đề cập và thể hiện các yêu cầu phẩm chất đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên, nhưng chưa có quy định riêng về chuẩn mực đạo đức cách mạng, mà chỉ tập trung quy định về đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp... dẫn tới bất cập trong tổ chức thực hiện, kiểm tra, đánh giá. Công tác rèn luyện, quản lý cán bộ, đảng viên ở một số nơi chưa được quan tâm đúng mức, còn thiếu chặt chẽ; có nơi còn buông lỏng sinh hoạt đảng, chất lượng sinh hoạt chưa cao, sinh hoạt chi bộ ở nhiều nơi vẫn còn hình thức; tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu. Số liệu phản ánh các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ, đảng viên vi phạm đến mức phải kỷ luật, xử lý hình sự trong thời gian gần đây đã cho thấy thách thức từ những tác động tiêu cực, trực tiếp của mặt trái kinh tế thị trường không thể xem nhẹ. Báo cáo chính trị Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng nêu rõ, “bốn nguy cơ mà Đảng đã chỉ ra vẫn còn tồn tại, có mặt gay gắt hơn; các mối đe dọa độc lập, chủ quyền, lợi ích chiến lược của đất nước... tình trạng suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; sự chống, phá quyết liệt của các thế lực thù địch, các tổ chức phản động”⁽¹⁾.

Trước những nguy cơ đánh mất bản chất cách mạng, vai trò tiên phong của Đảng, đòi hỏi phải tăng cường xây dựng Đảng về đạo đức. Và Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực

đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới chính là để đáp ứng yêu cầu, đòi hỏi đó của thực tiễn cách mạng Việt Nam. Tuy nhiên, đây mới là thành công bước đầu, điều quan trọng và cốt lõi nhất là tất cả cán bộ, đảng viên phải tự quán triệt, thực sự thấm nhuần sâu sắc quy định và phải tự giác thực hành các chuẩn mực đạo đức một cách thường xuyên, liên tục.

2. Thực hiện có hiệu quả Quy định số 144-QĐ/TW của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới

Thứ nhất, đề cao phẩm chất đạo đức “trung với nước, hiếu với dân”, luôn đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên trên hết, tránh sa vào chủ nghĩa cá nhân. Mỗi cán bộ, đảng viên hiện nay phải luôn nêu cao tinh thần trung thành tuyệt đối với mục tiêu, lý tưởng của Đảng và dân tộc; có ý thức giữ gìn sự đoàn kết trong Đảng, trong cơ quan, đơn vị. Có tinh thần trách nhiệm cao đối với công việc; có lương tâm nghề nghiệp trong sáng, ra sức cống hiến nhiều nhất cho đất nước. Luôn luôn đặt lợi ích của Đảng, của Tổ quốc, của Nhân dân lên trên hết, lên trước hết lợi ích cá nhân, toàn tâm, toàn ý phục vụ Nhân dân, vì Đảng, vì Nhân dân để gương mẫu trong công việc. Tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, giải quyết kịp thời những nguyện vọng chính đáng của Nhân dân, khắc phục thói vô cảm trước những khó khăn, bức xúc của Nhân dân, chống bệnh quan liêu.

Thứ hai, thực hiện nghiêm lời dạy “cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, “nói đi đôi với làm, xây đi đôi với chống”, nêu cao phẩm giá, nhân cách con người Việt Nam trong thời kỳ mới. Mỗi cán bộ, đảng viên dù ở đâu, ở cương vị nào cũng phải làm đúng chức trách, phận sự của mình. Kiên quyết chống bệnh lười biếng, lối sống buông thả, hưởng thụ, vị kỷ, nói không đi đôi với làm, nói nhiều làm ít, nói mà không làm, nói một đằng làm một nẻo. Muốn nói đi đôi với làm có hiệu quả thì còn phải kết hợp giữa chủ trương, biện pháp và sự quyết tâm theo đúng phương châm “chủ trương 1, biện pháp 10, quyết tâm phải 20”. Cán bộ, đảng

viên, nhất là người đứng đầu còn phải thực hiện tốt các quy định về trách nhiệm nêu gương, nhất là người đứng đầu các cấp, cán bộ chức vụ càng cao càng phải gương mẫu. Nâng cao ý thức tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng suốt đời, thường xuyên “tự soi”, “tự sửa” và nêu cao danh dự, tự trọng của cán bộ, đảng viên.

Thứ ba, nêu cao chủ nghĩa nhân văn, sống có nghĩa, có tình, có trách nhiệm. Cán bộ phải có lòng tin vào Nhân dân, coi “dân là gốc” với tinh thần: “Nước lấy dân làm gốc”; “Gốc có vững cây mới bền. Xây lầu thắng lợi trên nền Nhân dân”. Ngoài ra, cán bộ phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau, giúp nhau tiến bộ. Muốn vậy, phải tự phê bình và phê bình chân thành, thường xuyên, nghiêm chỉnh, giúp nhau sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm để không ngừng tiến bộ. Giữ vững tinh thần quốc tế trong sáng, thủy chung trên cơ sở bảo đảm lợi ích tối cao của quốc gia - dân tộc, các nguyên tắc cơ bản của luật pháp quốc tế, bình đẳng và cùng có lợi; thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hợp tác cùng phát triển. Thực hiện nghiêm quy định về nêu gương. Thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao đạo đức cách mạng, nghiêm túc tự soi, tự sửa, tự phê bình và phê bình. Đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên trên hết. Kiên quyết, kiên trì đấu tranh, ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, tham nhũng, tiêu cực.

Thứ tư, đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Phải căn cứ vào đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng con người trong giai đoạn hiện nay; vào truyền thống dân tộc, truyền thống cách mạng của Đảng, với việc giữ gìn và phát triển bản sắc văn hóa, đạo đức con người Việt Nam để xác định nội dung giáo dục chuẩn mực đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới. Đổi mới hình thức giáo dục theo hướng lồng ghép hình thức tổ chức giáo dục đạo đức theo quy định chung với những hình thức cụ thể phù hợp với tình hình thực tế của

từng cơ quan, đơn vị. Đổi mới phương pháp giáo dục theo hướng kết hợp giữa phương pháp giảng bài với phương pháp tự nghiên cứu về đạo đức cách mạng. Chú trọng vừa nghiên cứu nội dung đạo đức cộng sản trong các tác phẩm kinh điển mácxít, vừa nghiên cứu các quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước nhằm nâng cao đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong tình hình mới.

Thứ năm, đẩy mạnh công tác tuyên truyền; kịp thời phát hiện, bồi dưỡng và nhân rộng các điển hình tiên tiến; tuyên truyền, nhân rộng các mô hình, điển hình tiên tiến, gương “Người tốt, việc tốt”; phối hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa cơ quan làm công tác thi đua - khen thưởng với các cơ quan thông tin, truyền thông trong phát hiện, tuyên truyền các tập thể, cá nhân có thành tích tiêu biểu xuất sắc. Khắc phục tình trạng cả nể, bệnh thành tích trong khen thưởng; thực hiện xét, đề nghị khen thưởng từ cấp cơ sở, bảo đảm chính xác, kịp thời, công bằng, dân chủ, công khai, lấy ý kiến rộng rãi trong cơ quan để nắm bắt thông tin, dư luận trước khi tổng hợp, đề nghị khen thưởng. Chú trọng và quan tâm khen thưởng các cán bộ, đảng viên là người lao động sản xuất trực tiếp, nhân viên cấp dưới đảm bảo điều kiện, tiêu chuẩn theo quy định và các nhân tố, mô hình mới có nhiều sáng tạo, điển hình ở cấp cơ sở, vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn...

Thứ sáu, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát. Kiểm tra, giám sát có vai trò đặc biệt quan trọng thúc đẩy việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu, chủ chốt các cấp. Xử lý kỷ luật nghiêm những đảng viên vi phạm, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, cả cán bộ đương chức và đã nghỉ hưu để mỗi cán bộ, đảng viên tự soi, tự sửa, tự điều chỉnh hành vi, tích cực rèn luyện đạo đức, lối sống, tác phong công tác. Đưa việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trở thành nhiệm vụ thường xuyên của mỗi tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên; phát hiện, khuyến khích những cách làm mới, sáng tạo, các mô hình

đạt kết quả tích cực trong toàn Đảng. Coi trọng lãnh đạo, chỉ đạo công tác sơ kết, tổng kết, tuyên truyền, nhân rộng những điển hình tiên tiến, gương “người tốt, việc tốt” bằng nhiều hình thức phong phú, có tác dụng lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội./.

Ghi chú:

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập II, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.228.

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập II, Nxb CTQG-ST, H. 2021.

2. Bộ Chính trị, Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

3. Thủ tướng Chính phủ, Chỉ thị số 1973/CT-TTg ngày 07/11/2011 về việc tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

4. Thủ tướng Chính phủ, Chỉ thị số 27/CT-TTg ngày 08/9/2016 về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

5. Thủ tướng Chính phủ, Quyết định số 1847/QĐ-TTg ngày 27/12/2018 về việc phê duyệt Đề án Văn hóa công vụ.

6. Ban Cán sự đảng Thanh tra Chính phủ, Quyết định số 1821-QĐ/BCS ngày 30/12/2011 về việc ban hành quy định chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức ngành Thanh tra.

7. Bộ Tư pháp, Quyết định số 2659/QĐ-BTP ngày 03/10/2012 về việc ban hành chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp của cán bộ, công chức ngành Tư pháp.

8. Ban Cán sự đảng Bộ Thông tin và Truyền thông, Quyết định số 141-QĐ/BCSD ngày 16/01/2013 về năm chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên, công chức viên chức ngành Thông tin và Truyền thông.